

" J O V E N Í V O L A "

=====

Desembre 1.956.

Es un vell costum de Nadal felicitar els amics i companys; en fer-ho, voldríem abraçar els aspectes més diversos de la festa, tan meravellosament universal, i del seu missatge, dur i consolador a la vegada.

Nadal és, entre altres coses, una susceptibilitat de major confiança, amb significació d'esperança en tots els ordres, un "Al.leluia" despert, punt de partida d'activitats i de pau, un allunyament d'estreteses absurdes. Els sentiments són complexos i és quasi inevitable anar lluny; necessitem un Nadal per a retornar virilment.

Les paraules aquí sobren perquè ens hem dit moltes vegades, sense pedanteria, els nostres millors desigs. Felicitats !

=====

T R A D I C I O N S N A D A L E N Q U E S

=====

- EL TIÓ -

En certa ocasió, jo deia a uns infants d'una institució benèfica d'on jo era mestre de música: "La nit de Nadal és la nit dels fets meravellosos, ¿voleu més meravella que el naixement de l'Infant Jesús ? ¿Quina cosa més meravellosa hi pot haver que tot un Déu vulgui fer-se igual als pobres homes ? Aquestes meravelles s'estenen a fets tangibles, com aquest del tió que en aquesta diada us fa present de tantes coses dolces i bones."

Els infants esperaven (i potser esperen encara en les cases on són conservades les tradicions), la festa del Nadal amb veritable delit, per poder fer rajar el tió. (Ja sabeu que el mot just no és precisament rajar...) És aquest un costum de la nostra vida rural que s'ha traslladat a ciutat. A pagès, fan servir un tronc gros (el tió), dels que usen per a cremar a la llar de foc. A ciutat, (i us parlo dels temps de la meua joia lunyana infantesa), s'usava un tros de tauló que es tingüés en el quarto dels mals endreços, o una caixa vella, o qualsevol fusta que tingüés les dimensions apropiades. El meu bon pare hi pintava al damunt una cara estrafolària i hi feia un forat que simulava la boca. El dia de sant Tomàs (que és el dia que comencen les fires d'aviram i que s'ini-

cia també l'eufòria nadalenca), es treia el tió, es posava en un lloc on els infants el poguessin veure i tocar d'aprop i se li començava a donar menjar. Tot l'any havia dejunat, bé era just que almenys per aquestes dies se l'alimentés, encara que fos amb mires interessades. Era molt tip, qualsevol cosa que li donguéssim es menjava. Ingeria peles de patates, tronxos de col, pa sec, óssos i tota mena de deixalles. Jo recordo que li posava al forat que li feia de boca aquest menú a primera hora del matí, i al migdia, quan tornava d'estudi, ja s'ho havia menjat tot, i així tots els dies que durava la seva alimentació. Jo no podia capir per on s'ho empassava. Però era lògic que com més mengés més coses sortirien del seu ventre.

Arribat el dia tan esperat de fer rajar el tió, que solia ésser o bé la vigília de Nadal abans d'anar a la Missa del Gall, o bé el mateix dia mentre s'esperava el dinar, es posava la fusta inclinada de manera que un cap es recolzés en el seient d'una cadira o tamboret i l'altre a terra. A casa es feia amb tota solennitat. S'anava a buscar el tió, considerant que ja havia menjat prou, i se'l portava al menjador on tota la família estava reunida, i un cop posat en la forma indicada, se'l tapava amb un llençol que el cobria bé i que pengés a més pels costats fins a terra, i començava tot seguit l'acte solenne. La mainada, provista d'un bastó, colpejava fort el pobre tió, que suportava pacient la gran pallissa, tot cantant la cançó:

Raja tió !
bon Nadal que Déu ens dó.
Ara vénen festes,
festes precioses,
menjarem torrons
gallines i capons,
neules ensucrades
bones torronades
si no rages bé
et rebontaré.

Els cops eren ritmats amb l'accent de la música, i encara un cop acabada la cançó se n'hi afeigien uns quants més per tal d'espavilar-lo, no fos cas que s'hagués adormit.

Acabada la gran tunda, el tió havia de restar sol, altrament no hauria fet la feina de gust. Aleshores tothom se n'anava a una altra habitació amb l'obligació de resar un Pare nostre, Ave Maria i Glòria al Jesu set, ben a poc a poc per a donar temps al tió de complir el seu comès. Una persona, però, es quedava per tal de vigilar-lo, no fos cas que no ho fes bé. Acabat el rés, hom tornava al menjador, com és natural, la mainada, al davant de tots, corria adelerada per veure què havia rajat el tió, aixecava el llençol que el cobria, i... ! oh meravella !, el tió havia fet present de torrons, o de vi bo, o alguna moneda de plata. L'operació es repetia varies vegades fins que el tió s'havia exhaurit i no rajava més. Quan en tornar de resar el Pare Nostre, no es trobava res sota la fusta, era senyal que s'havia ja acabat el rajar.

Tinc encara ben present la il·lusió que a mi em feia, i el delit amb què esperava el que acabo d'explicar. Vaig voler que els meus fills seguisin la tradició i també els causava la mateixa sensació que a mi. Vaig voler que els infants de l'ORFEO CATALÀ participessin de l'alegria del tió encara que fos amb la cançó sola, i per a ells vaig escriure "El tió de Nadal" que és una glossa de la tonada popular, que es va cantar en

els concerts de Sant Esteve de ja fa alguns anys.

I per a vosaltres amics cantaires d'ara, aquests mots, perquè tingueu record de les tradicions nadalenques catalanes que tan vinculades estan en la nostra manera d'ésser. No les deixeu perdre, amics. Si teniu infants a casa, feu-los-hi rajar el tió i veureu com els seus ulls s'il·luminen de la claror que dóna el Nadal, que és la llum que l'Infant Jesús envia als homes de bona voluntat.

JOAN TOMAS.

PESSEBRE VIVENT

(Ara, quan faig el meu pessebre, penso en el nostre.)

Flama de molta,
quina cançó de flames
duràs - boix grèvol -
al somni del pessebre
vivent en l'esperança ?

ANTONI SABAT

DE QUAN ERA NOI.
=====

Fent-me ressò de les paraules que pronuncià el nostre benvolgut Secretari, Sr. Miquel Saperas, en el I Aniversari de JOVENIVOLA, estreno, avui, la meua prosa i dedico dos records dels meus anys d'infant als Mestres Lluís Millet i Francesc Pujol. Ambdós succeïren en aquest Palau de la Música Catalana, on tantes emocions hem viscut. Crec tenir un deure de gratitud envers aquestes personalitats de la història del nostre poble. En les meves pobres paraules, solament us prego que hi vegueu l'afecte i l'admiració que sempre els he professat.

= = =

Tinc el goig de dir, que quan jo formava part de la Secció de nois del nostre Orfeó Català, un any, en el tradicional concert de Sant Esteve havia de fer un solo. Era el primer que feia a la nostra Sala de concerts. Ja podeu suposar l'emoció que m'envaïa, ja que em trobava freg a freg del Mestre, i havia de cantar a dalt de la tarima. El Mestre Millet, amb paraules ajustades i serenes - ensems paternal -, que eren com una carícia que cobria el meu rostre, em digué: "No tinguis por. ¿Veus tota aquesta gent que omple la Sala ? Tu canta, com si no hi hagués ningú". Aquests mots, que potser semblaran poca cosa per algú, en donaren coratge decidit i valent per tal de fer-ho de la millor manera que sabia. Després, el Mestre em va felicitar. Jo, content, ho explicava a tothom, als meus companys d'estudi, als meus pares, als meus germans..... Les paraules del Mestre foren el diapasó màgic, que em va donar el més autèntic èxit, i així vaig fer quedar bé el nostre estimat Orfeó i els seus Mestres. Tenia set anys.

= = =

La meva infantesa va aixoplugar-se en aquest Palau on tantes ensenyances musicals he rebut. Vaig a contar-vos un fet que em va ocórrer. Els nois, sempre juganers i entremaliats, quan era l'hora de fer feina - en aquest cas, el bell cantar - ens hi posàvem de valent. Per Sant Esteve, teníem el compromís de cantar unes cançons, entre elles, "La cantada de Nadal", del Mestre Pujol. L'amic Manuel Iglésias i jo havíem de fer els solos. Fins a la vigília tot havia anat molt bé. L'assaig general, que es celebrava el dia de Nadal a la tarda, havia anat com una seda, malgrat l'eufòria que ens saturava. Però, va arribar la tarda del concert. El Mestre Pujol, com a bon pare, coneixia el nostre tarannà solament en ullar-nos. Una bona estona abans del concert, en veure'm em digué: "Què et passa?" - "No res, Mestre". Però ell va veure que estava una mica marejat i em va fer anar a passejar mitja hora per la Via Laietana. En tornar al Palau, em digué: "Vina, que provarem el solo". La primera vegada no em va sortir gaire bé, però les seves paraules encoratjadores m'animaren per tornar a repetir-lo. Aleshores ja va sortir al seu gust. A l'hora de la meva intervenció, tot va anar molt bé. Ens trobàvem situats a la tarima del Mestre, un a cada costat. Fôrem llargament aplaudits pel nombrós públic que omplia de gom a gom la nostra Sala de concerts.

Haig de reconèixer que gràcies a la intervenció justa, clara i eficient del Mestre Pujol, vaig poder cantar el meu solo.

Molt agraït per l'atenció que heu donat a aquestes noves paraules.

JOSEP BOU I CALAF

ESTROFES NADALENQUES

Nou Betlem

Cantarem amb David i guarnirem
els teus batents de càndida musica,
rosa de foc en l'alba fredolica,
portalada del temple, nou Botlem.

Pregària

Pel cor que evita l'escull
de tot ferment de la guerra
(ara que omboira la terra
l'encens cremat a l'Orgull),
pel delerós de la Nit
que enmig de les nits fulgura,
oh pau de Nadal, perdura!
Mantén-nos, serena i pura,
la humilitat d'esperit.

JOSEP ROS I ARTIGAS

ACTIVITATS DE LA CAPELLA DE SANT FELIP NERI

=====

En altre ocasió ja vaig explicar els motius que portaren el Mestre Millet a fundar la Capella de Sant Felip Neri.

El primer any, durant les funcions de Setmana Santa, quedà confirmada la seva eficàcia. La seva actuació contribuï a difondre la bona música pels temples, i més endavant els "Cants espirituals" del mateix Mestre Millet foren divulgats arreu.

Per Nadal cantàvem la Missa del Gall, que a Sant Felip Neri es celebrava a les cinc de la matinada. Com podeu suposar encara que aleshores seguïem l'horari solar, era molt de matí, però no hi mancava mai ningú. Els primers anys, per acabar, cantàvem aquella cançó alemanya tan popular: "Aclarida, beneïda, venturosa nit de Nadal"; més endavant cantàrem el "Jesuset", del Mestre Millet. Sortíem a quarts de set del matí, quan tot just clarejava. Tots teníem la seguretat d'haver complert amb un deure. Com que s'acabava tan de matinada, algú suggerí la idea de fer una excursió a Vallvidrera. Mestres i cantaires ens adreçàvem a l'estació de Sarrià i des d'aquí ens dirigíem, a peu a Vallvidrera. A l'antiga "Casa Trampa" de la plaça, fèiem un bon esmorzar. Després, contents i satisfets tornàvem a casa.

Més tard, el Mestre Millet fou nomenat director de la Capella de la Mercè. Des d'aleshores les nostres actuacions es duplicaren, sobretot per què s'hi celebraven molts casaments. El dia de Nadal cantàrem l'ofici a les deu del matí. Adéu excursió a Vallvidrera! Algunes vegades, en sortir de Sant Felip i mentre esperàvem l'hora de l'ofici, anàvem a Miramar o a passejar pel moll.

Quan l'Orfeó instaurà el tradicional concert de Sant Esteve, fèiem assaig general la vigília de Nadal. Després, el Mestre Millet anava a descansar per a venir a les deu del matí a l'ofici de la Mercè; el Mestre Pujol ja no es movia de l'Orfeó i tot treballant esperava les cinc per anar a Sant Felip Neri, a dirigir la Missa del Gall.

Quan fou inaugurada l'església de Pompeia, el Pare Rupert de Manresa, que era gran amic del Mestre i enamorat de l'Orfeó, volgué que ell es fes càrrec de la Capella de Música de l'esmentat Temple.

Des d'aleshores, per Nadal, cantàvem tres Misses del Gall: a mitjanit ens reuníem a Pompeia, a les cinc de la matinada a Sant Felip i a les deu a la Mercè. Això i el trasllat de l'assaig pel concert de Sant Esteve al mateix dia de Nadal, féu que la nostra tasca fos excessiva.

L'assaig general pel concert de Sant Esteve es convertia en una perllongació de la diada de Nadal junt amb la gran família de l'Orfeó Català. A les sis quarts de set començaven a venir els cantaires amb llurs famílies, que omplien la platea de la sala. El Mestre Millet, assegut a la taula rebia les felicitacions d'uns i altres, i de tant en tant feia un tragué amb el porró que tenia al costat. Qualsevol que no hagués sabut de què anava, l'hauria pres per un "borratxi", però el contingut del porró no era altra cosa que cafè, xarop i aigua. Aquesta beguda era anomenada "un senyor Vinyes" ja que el dit senyor fou el seu inventor. El Mestre hi tenia molta afició. Com podeu suposar aquest assaig era molt divertit. L'eufòria que tots portàvem a dintre feia que entre cançó i cançó tingués sin unes desmesurades ganes de xerrar, i el Mestre en lloc de reprendre els cantaires amb crits de: "prou...prou!" ho feia amb molta bonhomia; de totes maneres nosaltres ja compreníem que anava de debò, i que cantàvem tot el programa encara que ens hi toquessin les onze de la nit.

Les nostres activitats en les tres esglésies esmentades, feren que algunes vegades haguéssim de dividir-nos. A més, durant l'any cantàvem funerals a diverses parròquies, primeres misses, comunions, etc. Això és una prova ben palesa que la nostra actuació era estimada.

Aviat els cantaires rebérem una petita quantitat per cada funció religiosa i això ens permeté de fer un dinar a l'Hotel "Buenos Aires" de Vallvidrera, on recordàvem aquells esmorzars dels primers temps. No creguem, però, que rebíem grans quantitats; en aquell temps la música en els temples es pagava molt poc. Per les funcions de la tarda només cobràvem cinc o sis ralets; com podeu veure no era això el que salvava la nostra situació..

Avui la nostra tasca és bon reduïda. Únicament cantem per Setmana Santa i el dia de Sant Felip Neri. L'apostolat musical del Mestre ha fruitat i nosaltres - sembradors - ja no hi som necessaris. La missió nostra ja ha estat completa.

MIQUEL VALLS

M A R I A

Sou el graner que serve, intacte, ol Gra.
quin bleix li dóna la saó ? Qui eleva
la gleba morta en inefable Pa ?
Qui bescanvia l'amarguesa d'Eva

en dolçor verge ? El raïm ve a la mà,
la caritat madura sense treva
i es dóna en garba a l'era i pel·licà,
l'ombreja l'Esperit i alça la lleva

del verger clos. Quina ricor de ventre.
A contrallum, la carn és Déu i centre
del món, i en les entranyes, amb oscreix,

l'eternitat es torna temps, mesura,
l'alè del Verb pren terra, aire i figura,
i l'home viu de l'Home en carn i peix.

PERE RIBOT, pvre.

MARIA DEL RECORD DE MIRRA

A Mirra.

Tots els camins de muntanya són dòcils, perquè la terra en la fecunda virginitat dels cims té una pau sacrosanta i lluminosa. Els camins enforteixen l'esperit. I els camins de nit transparenten aquella serenor ampla de les muntanyes silents. Però aquesta nit semblava un núvol de tenebra per a l'esperit torturat del pobre Albert, que caminava d'esma pels camins vellutats de neu, vers l'església del poble. Era Nadal. Un Nadal trist, ple d'amargor, fred i despullat com la neu i l'aire d'aquelles muntanyes.

"El Senyor m'ha dit: Tu ets el meu Fill, avui Jo t'he engendrat". Mossèn Pere començava devotament la Missa del Gall. Els muntanyencs s'aplegaven al volt de l'altar, arrupits i abrigats amb tapaboques i bufandes. No era cosa de riure. Feia un fred que pelava els óssos. Però havien vingut tots, perquè la Missa de mitja Nit, era el seu Nadal. L'Albert anà a agenollar-se als graons del presbiteri. "Per què les nacions tremolen d'ira i els pobles enginyen vanes maquinacions?" Mossèn Pere tremolava de fred i de goig. Al seu entorn, commemorant el Naixement de Crist, s'hi aplegava tota la seva feligresia. I Mossèn Pere pregava fervorosament amb els braços oberts i amb un somriure als llavis: "Oh Déu, que il·lumineu aquesta sacratíssima Nit amb la resplendor de la Llum veritable..."

L'Albert hauria volgut comprendre. Hauria volgut sentir la joia del Nadal clara, freda, pura i fervorosa, com la sentien aquells vells de mans tremoloses i aquelles noies de caputxa de neu. Hauria volgut acostar-se a l'Infant i dir-li tota l'alegria d'aquella Nit. "Alegrin-se els cels i exulti de goig la terra davant la faç del Senyor, que ja és aquí." Ni tan solament tenia la bona fe dels pastors de Betlem! Tot era buidor i tenebra dintre la seva ànima. Li semblava que venia d'un país llunyà, d'un Orient remot i fantasmagòric per adorar un Infant. "Què li darem an el Noi de la Mare, què li darem que li sàpiga bo....?". Ell no podia oferir-li res a l'Ofertori de la Mitja Nit. No portava els presents dels Orientals. Ni l'or, ni l'encens, ni la mirra dels Reis. Pobre Albert! Però... sí, què dius, Albert? Sí, alguna cosa sí, Mirra! Almenys Mirra! L'ofrena del seu Dolor: Mirra!!!

.

Aquell dia hi havia tot un enrenou a l'Escola de Música. Era el primer dia de curs. Els companys es retrobaven després de l'estiu que els havia allunyat, i ara els abellia un intercanvi d'impressions, després d'aquell lapsus i davant del panorama del nou curs. Els nois avalotaven i feien gresca. Les noies, en cercles reduïts contaven les facècies de la temporada i reien escandalosament. L'Albert abandonà els seus companys i es llançà com un coet escales avall, cap al carrer. Tenia pressa. Abans no arribaria a Horta! Perquè el seu pare ja l'esperava per acabar d'enblanquinar la cuina, i era cosa decidida que amb un parell d'hores s'enllestiria aquella nit. Baixà les escales de quatre en quatre i es disparà contra la porta en el precís moment que... Pafff!!!

- Oh! Perdoni! Dispensi, sap? Perdoni!

L'Albert recollí tots els papers, llibretes, llibres i llapis escampats al volt de la porta i ajudà a refer la cartera a la pobre noia que se'l mirava una mica confosa, després d'aquell solenníssim cataclisme.

- Moltes gràcies... No ha estat res... Escolti, voldria indicar-me on és la Biblioteca?

Albert contemplà per primera vegada el rostre d'aquella noia. Li semblà trobar-se davant d'una talla acabadíssima de perfil hel·lènic, amb dos ulls blaus i grossos com dues mandarines, d'ample front i celles finíssimament retallades, amb un nas graciosament pronunciat i d'uns llavis entreoberts que deixaven escapar un somriure d'àngel barroc. Els cabells li queien damunt del front i li cobrien part del rostre.

L'Albert veié per primera vegada a la seva vida uns ulls davant dels seus ulls.

- És que busco un llibre de...

L'Albert va perdre tota pressa i acompanyà aquella noia a la Biblioteca. L'ajudà a buscar el llibre que demanava i després l'acompanyà fins a la porta. Com si ja fossin amics de tota la vida.

- Vols que t'acompanyi ?

- Oh, no. Gràcies. Tinc el cotxe aquí mateix. És aquell, veu ?

- Ah, molt bé, però ja em pots tractar de tu, ja, que després de tot som companys. Espero que ens veurem. Vindràs demà ?

- Oh, no penso faltar un sol dia. Estudio cinquè curs de piano, saps ?

El papà de primer no volia que vingués a l'Escola. Deia que no feia per a mi... Però a mi m'agrada molt aquesta vida d'estudiant. Els "profes" que vénen a casa m'avorreixen...

- Sí, es comprèn. Aquí t'agradarà força. Ah, escolta una cosa. Encara no sé com et dius...

- Ah, em dic Mirra.

- Mirra ? Mirra ? Quin nom més bonic ! Mirra !! Trobo que és molt bonic. Mirra ! M'agrada molt. Trobo que t'escau força.

- A sí ? Perquè ?

- No ho sé. Però trobo que t'escau dir-te Mirra. Jo em dic Albert, saps ? per servir-te.

- Oh, gràcies... Bé, me'n vaig.

- Bona nit.

El xofer li va obrir la porta i l'Albert va mirar-se amb uns ulls esbatanats com s'allunyava el magnífic Studebaker. Va respirar profundament. Quina llàstima que aquella noia tingués un automòbil tan fantàstic. Després pensà que també era una llàstima que ell no en tingués un d'igual... Però la vida era així. Què hi farem ? Després de tot un enigma. Però aquella noia era ben agradable ! Oh, i Mirra ! Es deia Mirra ! Quin nom ! "Trobo que no lliga amb el meu aquest nom..."

En Cases l'estirà pel braç. Venia mal girbat, amb la cartora plena de papers i escabellat com sempre. No podia anar d'altra manera. Perquè era en Cases. Un tros de poeta.

- Vina, Albert, que tinc molts versos per llegir-te.

- Mira, Cases, avui no estic per versos...

Aquella nit somnià un gran llac ple de monstres esglaiadors i llefiscosos rèptils, i al mig, terriblement encerclada per innombrables centaures horripilants, Mirra cridava el nom de l'Albert. Però ell, retingut a l'altra riba, no podia avançar un pas perquè s'enfonsava cada vegada més a la sorra amarada de la seva sang i suor. Al seu entorn corrien milers i milers de frenètics i esbojarrats automòbils al·lucinants. Havia d'acotar el cap perquè li passaven ran dels cabells, corrent sempre vertiginosament. I després encara en passaven més. I després més. I més. Sense parar. Eternament. Ell no podia moure's. I al mig del llac Mirra cridava: Albert, Albert, Albert...!!!

L'endemà va vestir-se com els diumenges, una mica més elegant del costum. La seva mare li va preguntar si anava a alguna festa, perquè el seu fill no acostumava a fer aquelles coses. Però ni ell mateix sabia perquè s'abillava d'aquella faiso. Després de tot no anava enlloc. Anava a l'Escola com de costum, com sempre. Sí, ja s'ho pensava que veuria Mirra, però... què ? No tenia pas res d'extraordinari tot això...

Aquell vespre varen saludar-se així que es veieren. Mirra no tenia amigues perquè era el primer any que freqüentava les classes de l'Escola de Música. L'Albert sí que en tenia d'amics i amigues, però aquella noia li havia agradat ja des del primer moment. La trobava simpatiquís-

sima. I així fou com ells dos es foren amics i d'aquesta amistat nasqué a l'ànima de l'Albert un amor sinceríssim i profund vers Mirra. Durant aquells primers dies només pensava en ella, i la tenia sempre present en el seu pensament. En el Banc estava distret, no feia res. El Sr. Fla-nell ja l'havia avisat dues vegades, perquè no feia res. I havia ar-reconat el cel.lo també ! No estudiava... Semblava mentida. El cel.lo ! Això posava furios el seu pare, que només desitjava per al seu fill la celebritat d'un demà, que en el seu embadaliment ja es veia als nassos. El seu fill seria un gran músic. Ell ja ho sabia això. Ja el veia des de petit retratat amb tota la fisonomia de la glòria musical. I havia treballat per aconseguir-ho. I li recava que ara precisament, a un pas de l'èxit que ell li augurava, el seu fill s'acovardís i es fes enrera.

- Estàs enamorat, Albert ? Ja et passarà. Tu no deixis el cel.lo per res del món. La Música és la que et donarà el pa. Ja ho sé. Són co-ses de la joventut. Però aquests enamoraments són com un núvol de ju-liol. S'esfumen de seguida. Ja tindràs temps després. Ara ets jove. Creu-me Albert, no deixis el cel.lo.

Però ell no pensava en totes aquestes coses. Només pensava en Mirra. Amb la seva Mirra.

- Demà anirem al Liceu. Vaig amb els meus pares i els meus germans. Vindràs, tu, Albert ?

Ell va prometre que sí. Que hi aniria. Ja ho crec que hi aniria. Perquè ell era capaç d'anar a on calgués per tal de veure Mirra. Des-prés del primer acte es trobarien al Bar.

L'Albert va comprar-se unes sabates noves, perquè les altres - les negres - no eren apropiades per anar al Liceu. Està clar que ell aniria al darrer pis. I encara perquè no n'hi havia un altre més amunt ! Però sempre quedava millor. I...veuria Mirra...

- Doncs, què fan al Liceu, Albert ? va preguntar-li el seu pare.

- Òpera.

- Home, ves quin savi ! Em creia que no fessin "boxe". Vull dir qui na Òpera fan !

- Ah, no ho sé !

Era molt estrany allò ! Anava al Liceu i no sabia el què feien. El seu pare no ho acabava d'entendre.

Recolzat a la barana del darrer pis l'Albert ja feia tres quarts que mirava la platea. La gent anava entrant. Magnífics vestits, riguro-ses etiquetes, brillants i collars, fregadís de seda i grans acatanaments. Tot era brillantor. Tot resplendia. Ja estaven a punt de començar i ell encara no havia vist la Mirra. Era ben estrany. Perquè aquella noia de la quarta llotja no l'era pas. És clar que també era molt naca aquella noia. Fins i tot se li semblava una mica. Però no... Però SI...!!! Era Mirra. Ella mateixa. Amb els seus pares segurament i els seus germans més petits. Ella. Era ella. Quasi no s'ho podia creure. Està clar que era distant, però mai li havia semblat tan bella. Perquè veritablement Mirra feia goig i despertava profunda admiració. Ell no podia donar-se compte perfectament de com vestia. Només distingia el seu vestit llarg i negre, amb una gran llaçada que li cenyia la cintura i un esplendo-rós collar de perles que endolcia el seu finíssim escot. Mirra estava deliciosament admirable. L'Albert, embadalit, no es donava compte de res... No sentia res. Ni veia tampoc res. Només contemplava Mirra. Un pensament li va cegar l'esperit. I va sentir-se covard. Ell es presen-taria davant de Mirra ? D'aquella noia que era l'admiració de la nit al Liceu ? Fóra ben ridícul. I després de tot ni Mirra potser tampoc en faria cas. Allò no era covardia. Va sentir-se desgraciat, de sobte. Aclaperat davant l'esplendorositat del Liceu. Va sentir-se no-res. Un trist auxiliar de comptabilitat a una trista Agència de Banca ! Un po-bre músic fracassat ! Era un desgraciat.

No va passar del segon acte. Va sortir i tirà Rambles amunt i després enfilà el Passeig de Gràcia. Ni ell sabia a on anava. Ni pensava en res.

Mirra. Ell. L'Albert que era ell. Mirra. Aquella noia. Quina il·lació hi havia entre ells dos? Cap. Absolutament cap. Però el record de Mirra el torturava. Per què l'havia conegut? El món era un enigma. Però un enigma traïdor, burlesc. Era un lladre. I ell era un desgraciat. Un trist desgraciat. Ara caminava distret, insensible a tota manifestació del carrer. Ni sabia a on era. Ah, sí! L'Avinguda de Maragall. Anava a peu a casa seva. Era molt aviat encara...

Va dormir-se. I tota la nit una aranya negra, com un monstre que li xupava la sang, li va fer companyia als peus del llit. L'Albert dormia..

- No vas venir al Liceu...

- El meu pare no està gaire bé, saps? i...

- Oh, va ésser un "Siegfried" fantàstic. T'hauria agradat molt. Et vaig buscar, però està clar, sinó hi eres...

Sortien de l'Escola. Mirra li va contar la vetllada d'aquella nit, i l'Albert se l'escoltava extasiat.

- Taxi! Ep! Taxi!

El xofer no passaria aquell vespre a buscar-la. Mirra va accedir a que l'Albert l'acompanyés amb el taxi fins a casa seva. Mirra li contava la proesa del valent guerrer Siegfried. L'Albert se la mirava fixament.

- Estaves bellíssima aquesta nit al Liceu, Mirra!

- Però no m'has dit que no havies vingut?

- És que jo t'he vist, saps. T'he vist. T'he somniat molt bella...

Mirra callà. Varen mirar-se. Albert no sabia què dir-li. Li semblava que era prou eloqüent amb els seus ulls de flamarada, amb el seu silenci, amb el seu pensament. Ho comprenia Mirra? Perquè ella també callava. I es mirava l'Albert de fit a fit, sense dir-li res. No va gosar trencar aquell beatífic silenci ni una sola vegada. Mirra somreia. Era un somriure agredolç. Com els era plaent aquell silenci! L'Albert s'acomiadà de Mirra a la porta del jardí de la seva casa.

- Perquè no vens demà a jugar al tennis?

- Demà... demà...? Oh, tinc un compromís amb uns amics. Impossible.

- Bé, doncs quedem demà passat, eh? T'espero. Ens divertirem molt. Ja ens veurem demà a l'Escola...

- Bona nit, Mirra.

- Bona nit.

L'Albert arrebegà un refredat tan violent que el metge manà que es quedés al llit. La febre li torturava el pensament i delirava en la seva inconsciència. Es revolcava pel llit en la desesperança d'aquella tranquil·litat que ell volia ben seva, però que li era impossible d'abastar amb les seves pròpies forces. Era ben feble. Més que l'aclaparament propi de l'enfermetat un nerviosisme incontingut minava el seu ànim. Dia i nit tenia al pensament la seva Mirra. Com sofria! I com s'allargaven aquells dies! Què pensaria Mirra? Quines ànsies de tornar-la a veure! Amb més vigoria i sinceritat. Li diria que ell...

Al cap de quinze dies tornà a l'Escola. S'havien fet interminables. Per fi veuria altra vegada la realitat del seu somni: Mirra!

Tot el vespre sofria terriblement perquè no trobava aquella noia. De bades la cercava. Mirra no hi era. No gosava preguntar als seus companys si havien vist la Mirra. Una indesxifrable tristor es vessà damunt d'ell i del seu esperit. Decebut, fugí de l'Escola amb una agror peserosa i un

estat de nervis gravíssim.

- Albert, tinc un vers fantàstic per llegir-te.

Era en Cases. L'Albert no estava per versos, però condescendí sense saber el perquè.

- És romàntic. Molt romàntic, ja veuràs. És un "Epitafi dolorós" a una noia de 17 anys que morí a resultat d'una caiguda jugant al tennis em sembla. Va fracturar-se la columna vertebral.

- No veig que tingui res de romàntic això...

- Escolta, Albert. Ja em diràs si t'agrada...

" Besada de la mort com ets cruel !
Venies pel camí de les glicines,
i amb un somriure als llavis has trencat
el goig miraculós de Mirra !
Traïdoremment..."

- Mirra !!! Mirra !!! Mirra, dius ? Què dius, desgraciat ? Mirra ?!!!

- Sí, però què et passa ? La coneixies ? Ah, sí. Era una noia que estudiava cinquè curs de piano...

- Mirra !!! Mirra !!! Mirra !!!

El metge va dir que no seria greu. Però que li calia força repòs, una alimentació sana i uns aires de muntanya. Això sobretot: aire pur. Amb un parell de mesos es referia. Tranquil·litat absoluta. Només així venceria aquell desequilibrament nerviós i psíquic.

- Escolti, doctor - va pregar-li el seu pare -, el meu fill toca el cel·lo. Li seria perjudicial que...

- No, tot al contrari. La Música el distreurà.

Van enviar-lo a un poblet de muntanya perquè es refés del tot. Però l'Albert veia com els dies s'escolaven i una més gran tristor pesava damunt d'ell. Era insensible. No tenia ganes de fer res, ni de llegir res, ni de pensar en res. Encara no havia obert el cel·lo, que s'omplia de pols on un rocó. Li abellia parlar amb els pastors i trobar-se sol, ben sol, perdut en la immensitat de les muntanyes. Lliure de l'esperit i esclau al mateix temps del record i de l'amor de Mirra. Li serviria fidelitat tota la vida, precisament ara, quan sabia que tot era inútil. Mirra era absent per sempre més. Ara ja era tard. El desesper s'apoderava d'ell i el deixava més abatut encara. Però ara ja era tard. Tot era inútil. Tot era irreparable, fatalment irreparable. Tot...

.

Tots els camins de muntanya són dòcils, perquè la terra en la fecunda virginitat dels cims té una pau sacrosanta i lluminosa. L'Albert refeia el camí de l'església, després de la Missa del Gall, vers Can Miquel de Dalt, la masia on ja feia més de dos mesos que sojornava. Caminava sol i no pas gaire de pressa. Ara gaudia de la pau d'aquelles muntanyes silents en el Misteri de la Gran Nit. Tot era un silenci d'en cantament en la beatitud de les altures. Aquella nit resplandia amb una lluminositat estranya, i una suavíssima unció de clarorats celestials embolcallava els cims més superbs de les muntanyes. Era Nadal. Un Nadal lluminós, diàfan, pur. Un Nadal d'intimitats evocadores i de sentiments de pau, que venien a endolcir l'esperit de l'Albert.

Quan arribà a Can Miquel, entrà a la seva cambra, obrí de bat a bat la finestra i prengué el cel·lo. Ajustà finament les clavilles i amb l'altra mà abastà l'arquet. I amb l'esguard extasiat, de cara l'infinit i amb un somriure als llavis, va fer sentir a la solitud de les valls

i les muntanyes, a la Nit miraculosa del Nadal, el càntic del seu esperit. Els camins d'aquelles muntanyes mai havien sentit una melodia tan dolça i tan bella com "L'ària del record de Mirra". Perquè ara, en l'èxtasi de la Nit més lluminosa de l'any, havia retrobat Mirra en el silenci plaent de les muntanyes.....

ANTONI SABAT

ELEGIA A ANDREU RAMALLO

Al meu amic Lluís Millet

Com que cobrir-te amb una manta plena
de neu, és recordar-te en un Nadal,
oh soldat meu, que mai no podràs veure-
els desembre violeta ni tants d'homes
amb ànima d'espiga, amb uniforme
de temporal. Andreu, la terra roja
anava al teu costat i les sabates
que marcaven la pols pelada i seca
eren verdor humana i planetària.

Tu eres necessari a cada roca
i a cada metre d'ànima estepària
en aquell camp de sang, a cada crua
i estesa mort darrera les estakes
encara verdes i ja en guerra, al puny
escandalós perquè et tornaràs mà clara.

Al mateix lloc on tu eres precis
com la sal i la social patata
dels obrers, vares perdre l'estatura
més tendra que el furor de la metralla.
Un ferro vertader et va doblegar
com se doblega un paper escrit, Andreu,
mentre la terra al teu costat era agra.

Després els teus companys varen venir
vora la teva unitària mort
i et miraven el fons de les butxaques,
les butxaques d'un mort, Andreu Ramallo,
on, dins la borra tendre com a flor,
duies una cullera niquelada.

Tu ja no veies l'herba de la terra
ni la mort dels amics, i la cullera
servia per a taules de pi i taules
fetes de dos genolls. Una cullera,
una llarga cullera taciturna
t'acompanyava, com si tota l'aspra
veu del teu poble te digués: "Germà,
germà, no moris a damunt nosaltres",
diguent-ho amb una misericordiosa
veu de cullera que et coronaria
d'espines i la sang et tallaria
si la poguessis escoltar després
d'haver estat necessària. La cullera
t'acompanyava com si tu diguessis
aquell noi de finestra que tu eres,
quan la fusta rentada de la taula

aguantava els teus colzes i miraves
la blava planxadora de vigília
penetrant tota dins la teva roba
quasi silvestre. Tu vares pujar
dins un camió negre de soldats
per a que no rompessin els genolls
d'aquell noi. I ara diuen pau, germà,
a l'occident i al puny d'aquesta mort
ample com un llocó i al verd silenci
dels dies de finestra on la finestra
agafa fred perquè t'han doblegat
com es doblega un paper escrit, Andreu.

BLAI BONET

ELS NOSTRES CONCERTS

=====

Els dies vint-i-quatre de novembre i dos de desembre tingueren lloc els concerts efectuats per la nostra Sección Choral en la present temporada.

El programa era d'un remarcable interès. Es cantaren tres estrenes i tres primeres audicions. Les primeres foren: "El comte Arnau" i "La filadora", de Sancho Marraco, i "El filador d'or", de F. Civil; les segones "Salve Montserratina", de Pau Casals, "Diada dels morts", de P. Donostia i "Triste estaba el Rey David", de Joaquín Rodrigo.

Les harmonitzacions de Sancho Marraco formen part de la col·lecció dedicada "A la memòria del Mestre Lluís Millet, apòstol de la cançó popular". Ambdues segueixen la línia marcada pel seu autor en les seves darreres composicions que són un model d'exquisitat.

Francesc Civil, autor de "El filador d'or", és un dels músics actuals més importants de casa nostra. La seva obra basada en la poesia de Mossèn Jacint Verdaguer té un remarcable caràcter líric.

La "Salve Montserratina", de Pau Casals va ésser composta per al Monestir de Montserrat, i és un veritable model de música religiosa.

A la memòria del Rvd. P. Donostia, fou interpretada la seva obra "Diada dels morts". És una composició d'una gran tendresa que assoleix el moment més emotiu en ésser entonada la melodia gregoriana del "In paradisum".

"Triste estaba el Rey David", de Rodrigo, obre uns nous camins en la música de l'art choral.

En homenatge al Mestre Joan Llongueres s'interpretaren els seus "Goigs a la Mare de Déu de Núria", obra que feia llarg temps que no havia format part dels nostres programes. Està plena de sinceritat i revela els diferents matisos del pensament de l'imortal poeta.

Completaven el programa obres de Cumellas Ribó, Subirachs, Ll. Millet, Manén, Gail Kubik i L. Refice.

Aquestes audicions foren les CMXXI i CMXXII de l'Orfeó Català.

X.

NO SENTS, COR MEU... ?

- ¿ No sents, cor meu, la nit -
la nit dels segles, closa ?
Sense dolor ni crit
infantarà l'esposa.
- ¿ No veus com l'infinit
se't va acostant i es posa
damunt mateix del pit
per admirar l'esposa ?
- ¿ No sents la nit, cor meu,
tan gràvida de Déu,
que sembla que es clivella ?
- ¿ No veus quina claror
que ve pel senderó,
en forma de donzella ?

M. BERTRAN I ORIOLA

=====

DIADA DE SANTA CECÍLIA

=====

JOVENÍVOLA, esperit inquiet que furga per tots els racons d'aquesta casa, sentí la necessitat de tornar altra vegada a commemorar la diada de Santa Cecília, anys enrera celebrada entre nosaltres.

Enguany, Mossèn Pere Ribot ens oferí el seu verb de sacerdot poeta "Santa Cecília i les valors sobrenaturals del cant" fou el títol de la seva dissertació.

La nostra sala d'assaigs oferia un bell aspecte. Estava plena de nombrosos cantaires i amics, que gaudiren de les bel·leses que enclou la conferència de Mossèn Pere. Ja que serà publicada en la circular que periòdicament es reparteix als nostres socis, serem més breus. Únicament farem constar que Mossèn Pere fou escoltat amb atenció i unció gairebé religiosa, i en acabar escoltà una llarga ovació, prova del més sincer agraïment.

En aquesta commemoració de la festivitat de Santa Cecília no hi podia mancar la música. Finides les emotives paraules de Mossèn Pere, s'oferí, en disc, una audició de la quinta simfonia, de Beethoven, interpretada, magistralment, per l'Orquestra Filharmònica de Berlín sota la direcció de Karl Böhm. Per acabar, Pau Casals interpretà el "Cant dels ocells".

X

=====

N A D A L A

Au, desperta't, pastoret,
que anirem a l'establia.
És de nit i sembla dia :
hi ha més claror i fa més fred.

Pastoret, no veus l'estel
per la volta blava i nua,

que amb la flama de la cua
fa remoure el cor fidel ?

La neu que tapa el camí,
revestint la terra blava.
¿ no seria el blanc de l'alba
que al portal s'anava a obrir ?

Els dits rosats de l'Infant,
rosa que al cel s'esbadella,
desclouran la meravella
per a aquells qui hi aniran.

Au, afanya't, pastorot,
que marxarem de seguida.
¿ No sents un àngel que ens crida
i quina joia ens promet ?

Doncs no planyis l'abundor
i tu mateix fes-te ofrena.
Vés que els goigs de què ens omplona
no necessiten sarró.

OSVALD CARDONA

I N M E M O R I A M

Cada any, en arribar desembre i a les portes del Nadal, evoquem la memòria d'aquelles dues grans figures: el Mestre Millet i el Mestre Pujol. I com cada any el nostre Orfeó es recorda d'ells en les misses celebrades a Sant Felip Neri i a la Casa Sacerdotal i també en una petita sessió de recordança.

La d'enguany, a la memòria del Mestre Lluís Millet, anà a càrrec del nostre estimat Mestre Josep Jordi Llongueres, el qual ens parlà de "L'herència del Mestre Millet". Amb paraules senzilles, fàcils i entenedores, però plenes de devoció per a la figura que evocava, el Mestre Llongueres esbossà la figura del Mestre i ens parlà de la seva herència que són els Orfeons, escampats arreu de la nostra terra. La seva paraula fou escoltada, per espai de més d'una hora, amb sincera emoció pels nombrosos cantaires i amics que omplien la nostra sala d'assaigs. En acabar escoltà una llarga ovació.

Després el Mestre Lluís M^e Millet llegí uns fragments de parlaments pronunciats pel Mestre.

Aquí va cloure's l'acte a la memòria del nostre enyorat fundador.

X.

SECCIÓ FILOLÒGICA

- Hola, Grisolda ! Feia temps que no venies a classe.
- És que... tonia compromís, sap ?
- Ja ! I ara ets lliure ?
- Sí, senyor, i desitjo reprendre l'estudi del català.

- Vaja ! Ja ho diu el refrany: "No hi ha mal que per bé no vingui". A veure fins quan durarà la llibertat...i l'estudi.
 - Li prometo que m'hi pensaré molt abans no tornaré a....
 - Dependrà del temps que l'altra part tardi a repensar-se. Mentrestant, començarem la lliçó.
 - L'escolto, doncs per això he vingut.
 - Compte, Griselda ! Acabes de pronunciar un doncs inadmissible.
 - Ai! ai! ¿ Que no és la traducció del "pues" castellà, el doncs ?
 - Sempre, no. Ara intentaré explicar-t'ho i serà la lliçó d'avui.
- En castellà igual pot dir-se "Está lloviendo ? Pues me pongo el impermeable", que "Me pongo el impermeable, pues está lloviendo."

En el primer cas, el "pues" fa de conjunció consecutiva o continuativa, perquè introdueix una conseqüència o continuació d'allò que s'ha dit abans. En el segon, fa de conjunció causal, perquè introdueix la causa o el motiu del que hom ha dit abans.

El doncs sempre és una conjunció consecutiva o continuativa i no pot emprar-se mai com a conjunció causal.

Conjuncions causals, en català, són: perquè, ja que, vist que, puix (millor puix que).

No cal confondre "puix", conjunció, per "puig", que vol dir promontori de terreny, muntanyeta més o menys petita.

Així, traduint les frases anteriors, podem dir perfectament:

"Plou ? Doncs em poso l'impermeable" (conseqüència de ploure i el doncs és correcte)

Però, seria una presumpció i una falta de gramàtica si diguéssim:

"Em poso l'impermeable, doncs plou"

En aquesta frase el fet de ploure és la causa o el motiu de posar-se l'impermeable, i cal dir:

"Em poso l'impermeable, perquè (o ja que, puix que, etc.) plou."

- Ja ho entenc. En lloc de dir: "No he pogut anar a l'oficina, doncs he estat malalta", he de dir: "perquè he estat malalta".
- Això mateix. Com a guia segura, pensa que sempre que el doncs pugui ésser substituït per perquè, puix que, ja que, etc., és senyal que el doncs no seria correcte.

Considera els exemples següents:

"No podrà venir, doncs té molta feina".

"Em vaig posar al costat del mestre, doncs només teníem una partitura."

"Està molt enfadat amb tu, doncs no l'has saludat"

- Oi que a tots tres exemples el doncs admet el canvi per perquè ?
- Doncs, fos-lo i quedaran correctes.

En canvi, fixa't en aquests altres:

"No podrà venir ? Doncs pitjor per ell."

"Em poso al costat del mestre. Doncs no te n'apartis."

"Està molt enfadat amb tu, Doncs, senyal que no l'has saludat."

- Veritat que aquests doncs no poden ésser substituïts per perquè ? Doncs, deixa'ls com estan.

NOTICIARI

Les activitats de JOVENÍVOLA les veiem sempre anunciades per escaients cartells, realitzats amb un indiscutible bon gust que mereixen l'elogi més unànim.

Avui, des de l'absència de l'amic Sancho, hem pogut continuar els nostres cartells gràcies a la gentilesa del nostre bon amic Albert Bastardas, nét del qui fou il·lustre President de l'Orfeó Català, Albert Bastardas. Malgrat no ésser cantaire ens viu i sent de tan a prop, que pràcticament el podem comptar com un més entre nosaltres. Amb el nostre agraïment el felicitem i encoratgem cordialment perquè amb tant d'encert pugui continuar per a nosaltres aquesta labor, fruit d'un esperit selecte.

Una nova cantaire, Maria Dolors Sisquella, ha ingressat darrerament a la nostra Secció Choral. Forma part de la corda de Sopranos II. Per molts anys !

El diumenge dia 25 de novembre, el nostre estimat President, Sr. Fèlix Millet donà al nou local de l'Orfeó de Sabadell una conferència sobre el tema "Els orfeons a Catalunya". No cal dir com els fou plaent l'eloqüència i, gosaríem dir, doctrinal paraula del Sr. Millet. Ho demostrà bé el càlid aplaudiment que hom li tributà en acabar la seva dissertació.

El dia 10 d'aquest mes lliurà la seva ànima a Déu el Pare Josep M^a Torrent, C.O. Estimava molt el nostre Orfeó, el qual acompanyà en l'excursió que a l'Any Sant del 1925 féu a Roma. Fou director espiritual del Mestre Lluís Millet, i l'ajudà a cloure els ulls en aquest món per a obrir-los en la glòria resplendent del Senyor. Fou Administrador Apostòlic de la nostra Diòcesi durant el període de guerra civil i per sobre de tot un exemplar sacerdot. Sigui el nostre consol per la trista pèrdua la seguretat de rebre des del Cel la seva benedicció.

Los "Joventuts Musicals de Barcelona" han dedicat els dies 11, 12, 14 i 15 d'aquest mes, un cicle de conferències en homenatge al Mestre Lluís Millet, amb motiu del XV aniversari del seu traspàs, a càrrec de Narcís Bonet, Joan Massià, Emili Vendrell y Fèlix Millet. Hem d'agraciar el bon zel de difondre la, ignorada, encara, personalitat del Mestre, i als conferenciants la valuosa aportació a quest fi, per al qual tant hem de treballar. En el pròxim número de JOVENÍVOLA, si a Déu plau, donarem una referència més detallada d'aquests actes.

El nostre amic i consoci, Pere Serramalora, exquisit pessebrista, treballa activament en el nostre ja tradicional pessebre. Com cada any serà inaugurat el dia de Nadal a la una del migdia. El festejarem amb una lectura de versos i una cantada que amb gran joia dedicarem al Diví Infantó.

Felicitem el company Joan Capdevila, excel·lent documentalista cinematogràfic, per haver-li estat atorgat el primer premi de reportatges en blanc i negre de l'Agrupació Fotogràfica de Catalunya. El film es titula "Orfeons a Montserrat". En sentim un veritable goig, i li desitgem tota mena d'encerts en la seva ja brillant, carrera cinematogràfica.

JOVENÍVOLA us desitja a tots un BON NADAL i FELIÇ ANY NOU

.....

